

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.17.6.2024

Pan
Wojciech Noga
Prezes Zarządu
Veolia Południe Sp. z o.o.
ul. Zagórska 173
42-600 Tarnowskie Góry

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/059 – Wykorzystanie biogazu dla celów wytwarzania energii

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Veolia Południe Sp. z o.o. ul. Zagórska 173, 42-600 Tarnowskie Góry ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Noga – Prezes Zarządu ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja inwestycji związanych z budową, przebudową lub modernizacją instalacji OZE wykorzystujących biogaz, biogaz rolniczy lub biometan dla celów energetycznych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2024 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Jerzy Piasecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/173/2024 z dnia 29 lipca 2024 r. 2. Michał Kapek, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKA/174/2024 z dnia 29 lipca 2024 r.

(akta kontroli str. 1 – 4)

¹ Dalej „Spółka” lub „Veolia”.

² W okresie objętym kontrolą skład Zarządu Spółki ulegał zmianom: dwoje Członków Zarządu – Edyta Żabczyńska i Bogdan Jaksik - pełniło swoje funkcje kolejno do 31 marca 2023 r. i 30 czerwca 2024 r., natomiast Wiceprezes Zarządu - Dariusz Musiał - powołany został z dniem 30 czerwca 2023 r.

³ Tj. do dnia 9 października 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Spółkę inwestycji współfinansowanej ze środków publicznych pn. „Budowa na terenie Tarnowskich Gór jednostek wysokosprawnej kogeneracji opartych na silnikach gazowych o łącznej mocy elektrycznej 5,0 MWe oraz mocy termicznej 4,8 MWt⁵”.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Realizację ww. inwestycji zaplanowano i przeprowadzono zgodnie z zasadami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020⁶, Priorytetu I „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”, Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego”, Poddziałania 1.7.3 „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej na terenie województwa śląskiego”.

Zakończenie prac inwestycyjnych nastąpiło w terminie określonym w Aneksie nr 4⁷ do umowy o dofinansowanie Projektu, tj. do dnia 31 grudnia 2023 r. Pomimo przesunięcia terminu zakończenia robót o dziesięć miesięcy w stosunku do pierwotnego terminu⁸, co wynikało m.in. ze zmiany warunków przyłączeniowych do sieci energetycznej, osiągnięto zakładane wskaźniki produktu, tj. uzyskano zdolność wytwarzania energii cieplnej oraz energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji oraz wybudowano trzy jednostki energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji.

Wydatkowane środki publiczne wykorzystano wyłącznie na pokrycie kosztów kwalifikowalnych związanych z przedmiotem Inwestycji.

Dotychczasowe efekty zastosowania technologii produkcji energii – z wykorzystaniem biogazu zasilającego jednostkę wysokiej kogeneracji wskazują na wysokie prawdopodobieństwo osiągnięcia zakładanych wskaźników rezultatu bezpośredniego, tj. obniżenie emisji gazów cieplarnianych⁹ oraz zmniejszenie zużycia energii pierwotnej¹⁰ w wyznaczonym terminie, a tym samym osiągnięcie zaplanowanych efektów ekologicznych.

Spółka dokonała prawidłowego rozliczenia otrzymanej dotacji, co potwierdziły również wyniki kontroli przeprowadzonej przez Instytucję Wdrażającą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Sfinansowanie inwestycji pn. „Budowa na terenie Tarnowskich Gór jednostek wysokosprawnej kogeneracji opartych na silnikach gazowych o łącznej mocy elektrycznej 5,0 MWe oraz mocy termicznej 4,8 MWt”, Spółka¹¹ przeprowadziła z wykorzystaniem środków pochodzących z Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020”, Priorytetu I „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”, Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie

⁵ Dalej: „Projekt” lub „Inwestycja”.

⁶ Dalej: POIiŚ.

⁷ Z dnia 31 lipca 2023 r.

⁸ Pierwotnie zawarta umowa przewidywała zakończenie inwestycji z dniem 28 lutego 2023 r., następnie zgodnie z Aneks nr 1 z dnia 11 kwietnia 2022 r. termin zakończenia został wydłużony do dnia 31 lipca 2023 r.

⁹ Roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - o 30 298,89 ton równoważnika CO₂/rok.

¹⁰ Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej o 90 681, 66 GJ/rok.

¹¹ Przedmiotem działalności Spółki było: wytwarzanie i zaopatrzenie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, roboty związane z budową rurociągów przesyłowych sieci rozdzielczych, instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne, wytwarzanie energii elektrycznej, przesyłanie energii elektrycznej, dystrybucja energii elektrycznej, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, pozostałe badania i analizy techniczne.

województwa śląskiego", Poddziałania 1.7.3 „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej na terenie województwa śląskiego”.

(akta kontroli str. 6 – 125)

Dnia 3 czerwca 2020 r. zawarta została umowa o dofinansowanie Projektu¹² pomiędzy Spółką, a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach¹³ (jako Instytucją Wdrażającą) na łączną kwotę 19 778 400,0 zł. Zgodnie z przyjętymi założeniami, maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 16 010 000,0 zł, w tym wartość bezzwrotnej dotacji - 7 898 160,0 zł (tj. 49,3%). Pozostałą kwotę - 8 111 840,0 zł miały stanowić środki własne Spółki.

(akta kontroli str. 127, 142 – 143)

Analiza danych zawartych w *Systemie udostępniania danych o pomocy publicznej SUDOP*¹⁴, wykazała, że Spółka przy realizacji Inwestycji nie korzystała z innych instrumentów wsparcia poza Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko. Powyższe potwierdził w swych wyjaśnieniach Dyrektor Projektu, który poinformował, że Spółka wnioskowała o dofinansowanie budowy jednostek wysokosprawnej kogeneracji wyłącznie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, a „(...) z innych instrumentów wsparcia nie korzystała.”

(akta kontroli str. 126)

2. Decyzja o realizacji Projektu była zbieżna z założeniami obowiązującej w Spółce „Strategii Grupy Veolia Term 2020-2024”, mającej na celu stopniowe odchodzenie od wykorzystywania w procesach produkcji paliw kopalnych. Podstawowymi przesłankami do przystąpienia do budowy jednostek wysokosprawnej kogeneracji były kwestie związane z ochroną środowiska (obniżenie wartości CO₂ oddawanego do atmosfery) oraz kwestie poprawy bezpieczeństwa energetycznego mieszkańców Tarnowskich Gór (zmiana rodzaju wykorzystywanych do produkcji ciepła paliw).

(akta kontroli str. 243 – 245)

Inwestycja obejmowała pięć zadań:

- Przygotowanie projektu, w tym: wykonanie wstępnych analiz i koncepcji, opracowanie Studium Wykonalności oraz Programu funkcjonalno – użytkowego;
- Wybudowanie sieci ciepłej – wspólnie z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach – łączącej nową inwestycję z siecią magistrali miejskiej;
- Zakup i zainstalowanie silnika gazowo - biogazowego do 1 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- Zakup i zainstalowanie dwóch silników gazowych o mocy 2,2 MW każdy, wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- Promocję Projektu.

¹² Umowa nr 4/2020 o dofinansowanie Projektu „Budowa na terenie Tarnowskich Gór jednostek wysokosprawnej kogeneracji opartych na silnikach gazowych o łącznej mocy elektrycznej 5,0 MWe oraz mocy termicznej 4,8 MWt”, dalej: Umowa o dofinansowanie.

¹³ Dalej WFOŚiGW.

¹⁴ System udostępniania danych o pomocy publicznej (SUDOP) zawiera informacje o wdrażanych w Polsce środkach pomocowych, pomocy udzielonej w ramach wdrażanych w Polsce środków pomocowych, wszelkiej pomocy publicznej i pomocy de minimis udzielonej danemu beneficjentowi (link: <https://sudop.uokik.gov.pl>).

W umowie o dofinansowanie nie określono terminów realizacji poszczególnych zadań, nie zawarto również wytycznych co do tego, które z nich mogły być sfinansowane wyłącznie środkami publicznymi. Określono jedynie terminy kwalifikowalności wydatków.

(akta kontroli str. 188, 191 – 193, 241 – 242)

Zgodnie z zawartą umową, przyjęte wskaźniki produktu - będące zarazem efektami rzeczowymi projektu¹⁵, oraz rezultatu bezpośredniego, były tożsame z katalogiem wskaźników obowiązkowych, które zostały zamieszczone na stronie Ministerstwa Infrastruktury i Środowiska¹⁶ do monitorowania postępu rzeczowego projektów.

Do końca 2023 r. Veolia osiągnęła następujące wskaźniki produktu:

- dodatkową zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji – 5,0 MWt;
- dodatkową zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji – 4,8 MWe;
- wybudowano lub zmodernizowano jednostki wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji – trzy szt.

Spółka zaplanowała również osiągnięcie wskaźników rezultatu bezpośredniego, do których zaliczono roczny spadek emisji gazów cieplarnianych - o 30 298,89 ton równoważnika CO₂/rok oraz zmniejszenie zużycia energii pierwotnej – o 90 681,66 Gj/rok. W myśl umowy o dofinansowanie wskaźniki rezultatu bezpośredniego miały być osiągnięte nie później niż w terminie 12 miesięcy od zakończenia okresu realizacji Projektu. Na podstawie zgody WFOŚiGW¹⁷, ww. wskaźniki rezultatu bezpośredniego powinny zostać zrealizowane do dnia 19 kwietnia 2025 r.

(akta kontroli str. 154, 195 – 196, 326, 344 – 347)

Porównanie danych dotyczących zużycia paliw przez Spółkę w ciągu ośmiu miesięcy 2023 r. i 2024 r., wykazało, że nastąpił spadek zużycia energii pierwotnej z 269 879 Gj do 164 055 Gj (tj. o 105.824 Gj) z równoczesnym spadkiem emisji gazów cieplarnianych. Powyższe zmniejszenie zużycia energii pierwotnej wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo, iż wszystkie zakładane wskaźniki rezultatu bezpośredniego, w perspektywie rocznej podlegającej ocenie, zostaną zrealizowane.

(akta kontroli str. 346)

W opracowanym dla Projektu Studium Wykonalności założono m.in., że:

- Projekt obejmie budowę trzech silników gazowych o łącznej mocy elektrycznej 5,0 MWe i łącznej mocy termicznej 4,8 MWt, w tym: dwa silniki gazowe o mocy elektrycznej 2,0 MWe i mocy termicznej 1,9 MWt każdy, zasilane gazem ziemnym wysokometanowym z sieci gazowej oraz jeden silnik gazowy o mocy elektrycznej 1,0 MWe i mocy termicznej 1,0 MWt zasilany biogazem z oczyszczalni ścieków;

¹⁵ Uzyskanie dodatkowej zdolności wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji – 5,0 MWt, dodatkowej zdolności wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji – 4,8 MWe oraz wybudowanie lub zmodernizowanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji – trzy szt.

¹⁶ <https://www.pois.gov.pl/strony/skorzystaj/katalog-wskaznikow-obowiazkowych-do-monitorowania-postepu-rzeczowego-projektow/>.

¹⁷ WFOŚiGW w dniu 24 kwietnia 2024 r. wyraził zgodę na przesunięcie terminu weryfikacji osiągnięcia wskaźników rezultatu bezpośredniego.

- lokalizację ww. instalacji pod adresem: Tarnowskie Góry, ul. Zagórska, przy czym dwa silniki wysokometanowe w pobliżu ciepłowni węglowej, a trzeci (zasilany biogazem) - na terenie oczyszczalni ścieków;
- silniki gazowe będą zasilaly w ciepło system ciepłowniczy Tarnowskie Góry eksploatowany przez Veolia Południe, natomiast energia elektryczna będzie dostarczana do Zakładu Energetycznego;
- w związku z zakresem realizowanego przedsięwzięcia obok budowy silników gazowych przewiduje się również budowę przyłączy do systemów: gazowego, ciepłowniczego i elektroenergetycznego.

(akta kontroli str. 246, 247)

Opracowany dla Inwestycji Program funkcjonalno-użytkowy zawierał wytyczne dla Wykonawcy dotyczące prac projektowych oraz budowy kontenerowych agregatów kogeneracyjnych wraz z całą armaturą towarzyszącą i współpracującą budowy sieci ciepłej i przyłącza mediów, w tym opisy: istniejącego systemu (tj. struktury ciepłowni Tarnowskie Góry oraz opisu technicznego istniejącej infrastruktury energetycznej), ogólnego przedmiotu zamówienia, planowanej rozbudowy źródeł ciepła oraz wymagań w odniesieniu do przedmiotu zamówienia (w szczególności funkcjonalno-użytkowych, materiałowych, sprzętowych, środowiskowych oraz budowlano-instalacyjnych).

(akta kontroli str. 248 – 306)

Dyrektor Projektu wyjaśnił, że Spółka nie planowała, ani nie uzyskała wsparcia z tytułu realizacji Projektu z jednego z systemów określonych w art. 69a ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii¹⁸, podając jednocześnie, że Spółka uzyskała premię kogeneracyjną¹⁹ o której mowa w przepisach „(...) ustawy dotyczącej promowania wykorzystania energii elektrycznej ze źródeł wysokosprawnej kogeneracji (...)” w wysokości 33,85 zł za jedną MWh²⁰.

(akta kontroli str. 124ż – 125, 126)

3. Realizacja zakresu rzeczowego Projektu nastąpiła stosownie do warunków aneksowanej umowy o dofinansowanie, tj. do dnia 31 grudnia 2023 r. Pierwotnie data zakończenia realizacji Projektu wyznaczona została na dzień 28 lutego 2023 r. Następnie, z uwagi na nieterminowe wykonanie umowy przyłączeniowej ze strony Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w zakresie przyłącza gazowego oraz ze względu na zmianę warunków przyłączeniowych do sieci energetycznej, datę zakończenia zmieniono na dzień 31 lipca 2023 r. (Aneks 1), a następnie - 31 grudnia 2023 r. (Aneks nr 4) Powyższe zmiany pozostały bez wpływu na wysokość otrzymanego dofinansowania.

(akta kontroli str. 242, 457 – 458)

W dniu 30 stycznia 2024 r., Spółka złożyła wniosek o płatność końcową, który po trzech korektach w dniu 14 maja 2024 r. został zaakceptowany przez WFOŚiGW, a dnia 24 maja 2024 r. nastąpiło końcowe rozliczenie dotacji.

(akta kontroli str. 404 – 435 i 447 - 448)

Przeprowadzone oględziny potwierdziły wykonanie układu kogeneracyjnego, tj. budowę dwóch silników o mocy 2 x 2,2 MW i jednego silnika gazowo –

¹⁸ Dz. U z 2024 r. poz. 1361, dalej: ustawa o OZE.

¹⁹ Wsparcie Prezesa URE dla nowych lub znacząco zmodernizowanych jednostek CHP polegające na wypłacie premii do każdej wyprodukowanej i sprzedanej do sieci energetycznej ilości energii w okresie do 15 lat od dnia pierwszej wyprodukowanej energii w danej jednostce.

²⁰ W 2023 r. Spółka planowała wyprodukowanie 17518,000 MWh a w 2024 r. - 21020,000 MWh. Spółka z tego tytułu uzyskała wsparcie w wysokości odpowiednio; 712 982,60 i 963 160,48 zł.

biogazowego o mocy 1 MW wraz z przyłączami oraz wykonanie tablic informacyjnych.

(akta kontroli str. 307 – 313)

Realizację zadania inwestycyjnego oraz prawidłowe rozliczenie Projektu potwierdziła kontrola przeprowadzona przez upoważnionych pracowników WFOŚiGW, której wyniki opisano w pkt. 9 niniejszego wystąpienia.

4. Wniosek o dofinansowanie Projektu złożony został w WFOŚiGW w dniu 26 czerwca 2019 r. w ramach konkursu zamkniętego nr POIS/1.7.3/3/2019. Przedmiotowy wniosek sporządzono prawidłowo, tj. w oparciu o rzetelnie przedstawione dane oraz zgodnie z zasadami określonymi dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. Do wniosku załączono wszystkie niezbędne załączniki wymagane konkursem²¹.

W wyniku oceny merytorycznej złożonego wniosku, Instytucja Wdrażająca w dniu 25 października 2019 r. wezwała Spółkę do uzupełnienia wniosku m.in. o niżej wymienione dokumenty, dane i informacje:

- formularz obliczeniowy potwierdzający podane wartości współczynników dot. zmniejszenia zużycia energii pierwotnej²² oraz szacowanego rocznego spadku emisji gazów cieplarnianych;
- korektę wartości energii - we wniosku podano GJ/rok dla energii pierwotnej natomiast w załączniku nr 8 wskazano MWh/rok;
- umowę dzierżawy;
- oświadczenie o niezaprzestaniu działalności produkcyjnej oraz nie przeniesieniu jej poza obszar objęty programem²³;
- decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych.

(akta kontroli str. 314 – 320)

Zgodnie ze wskazanym terminem, w dniu 5 listopada 2019 r. Spółka przesłała uzupełnienia i wyjaśnienia oraz stosowną dokumentację stanowiącą odpowiedź na pismo z WFOŚiGW z 25 października 2019 r.

(akta kontroli str. 321 – 325)

Zarząd Spółki wyjaśnił, że na etapie oceny ww. wniosku nie zaistniała konieczność zmiany warunków planowanej inwestycji, w szczególności

²¹ Nr 1 - deklarację organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów NATURA 2000, nr 2 - deklarację właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną, nr 3 - Studium Wykonalności i analiza kosztów i korzyści, mapę na której wskazano obszar projektu oraz dane geograficzne, kopię dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla całego zakresu projektu, informacje na temat przeprowadzonych konsultacji ze społeczeństwem, nr 4 - mapę, na której wskazano obszar projektu, nr 5 - deklarację właściwego organu odpowiedzialnego za ocenę oddziaływania na środowisko, nr 7 - oświadczenie o niezaleganiu z informacją wobec rejestrów prowadzonych przez GDOŚ, nr 8 - załącznik ekologiczno-techniczny, nr 9 - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej wraz z uchwałą Rady Gminy w sprawie jego zatwierdzenia, nr 10 - harmonogram realizacji projektu, nr 11 - kopię Umowy Spółki oraz dokumenty rejestrowe, nr 15- wykaz dokumentów finansowych, 15.1., 15.2. i 15.3. - sprawozdanie finansowe Veolia Południe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta, nr 15.4 - sprawozdanie finansowe F-01, nr 16 - kopie dokumentów potwierdzających dostępność środków na sfinansowanie projektu, nr 18 - wykaz pozwoleń na budowę, nr 19 - wykaz zadań, dla których beneficjent posiada uregulowane prawo do dysponowania nieruchomością, nr 20- kopie koncesji na prowadzenie działalności gospodarczej, nr 22 - oświadczenie o posiadaniu wewnętrznych procedur zawierania umów z wykonawcami dla zadań objętych projektem, nr 23 - zbiór oświadczeń wnioskodawcy, nr 24 - wykaz dokumentów załączanych do wniosku o dofinansowanie projektu, nr 25 - załącznik dotyczący pomocy publicznej, nr 26 - formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie.

²² Do głównych źródeł energii pierwotnej zalicza się m.in: ropę naftową, gaz ziemny, węgiel oraz źródła odnawialne, takie jak energia słoneczna, wiatrowa.

²³ Dotyczy województwa śląskiego.

w zakresie kosztów kwalifikowanych, okresu realizacji lub innych istotnych elementów związanych np. ze sposobem wykorzystania biogazu.

(akta kontroli str. 326 - 329)

Kwota przyznanej dotacji była zgodna z kwotą wskazaną we wniosku o dofinansowanie i wyniosła 7 898 160 zł. Procedura pozyskania dofinansowania trwała 211 dni, licząc od dnia złożenia wymaganych uzupełnień do wniosku (pismo z dnia 5 listopada 2019 r.) do dnia zawarcia umowy na realizację Projektu (3 czerwca 2020 r.)²⁴.

(akta kontroli str. 127, 321)

5. Z uwagi na przedmiot działalności Spółki, w okresie objętym kontrolą Zarząd nie występował o dofinansowanie inwestycji w zakresie wytwarzania biogazu, biogazu rolniczego i biometanu.

(akta kontroli str. 326 - 329)

6. Inwestycja wykonana została zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie, a zrealizowany zakres rzeczowy odpowiadał założeniom określonym w Załączniku nr 7 (opis projektu).

(akta kontroli str. 191 – 193, 307 – 313, 457- 458)

Zgodnie z harmonogramem realizacji płatności, Instytucja Wdrażająca w toku realizacji Inwestycji przekazywała poszczególne transze dofinansowania w ustalonych kwotach, z zachowaniem terminów tam określonych.

(akta kontroli str. 189 – 189a, 404, 405 – 416, 417 – 436, 437 – 446, 447 – 448)

Umowa o dofinansowanie²⁵ nakładała na Beneficjenta szereg obowiązków o charakterze informacyjno-promocyjnym, w tym: konieczność oznaczenia znakiem Funduszy Europejskich, barwami RP i znakami Unii Europejskiej – wszystkich działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących Projektu; wszystkich dokumentów związanych z jego realizacją, które podano do wiadomości publicznej; wszystkich dokumentów i materiałów dla osób i podmiotów uczestniczących w projekcie. Ponadto, Spółka została zobowiązana również do umieszczenia plakatów lub tablic informacyjnych w miejscach realizacji Projektu; umieszczenia opisu Projektu na stronie internetowej²⁶; przekazywania osobom i podmiotom uczestniczącym w projekcie informacji, o uzyskaniu dofinansowania na realizowany Projekt.

Przeprowadzone oględziny potwierdziły wypełnienie przez Spółkę wszystkich ww. obowiązków.

(akta kontroli str. 197 – 209, 307 – 313)

Umowa o dofinansowanie Projektu nie zawierała zapisów dot. zapewnienia uniknięcia podwójnego finansowania dotowanego zadania, jednakże we wniosku o dofinansowanie Spółka oświadczyła, że w związku z realizacją Projektu nie będzie korzystać z zewnętrznych źródeł finansowania (poza wnioskowaną dotacją).

(akta kontroli str. str. 113)

7. Przekazane w ramach dotacji środki finansowe – w kwocie 7 898,2 tys. zł - wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem. W trakcie realizacji inwestycji

²⁴ Natomiast licząc od dnia złożenia wniosku w dniu 26 czerwca 2019 r. do dnia 3 czerwca 2020 r., procedura trwała 342 dni.

²⁵ Załącznik nr 13 obowiązki informacyjne beneficjenta.

²⁶ <https://veoliaterm.pl/strefa-klienta/veolia-poludnie/dofinansowania-i-dotacje/>.

nie dokonywano zmian w zakresie określonych w umowie o dofinansowanie kosztów kwalifikowalnych.

(akta kontroli str. 307 – 313, 328)

Wysokość środków kwalifikowalnych przeznaczonych na realizację inwestycji, zgodnie z warunkami umowy wyniosła 16 010 000,0 zł, natomiast niekwalifikowalnych - 3 768 400 zł. W ramach poszczególnych zadań Projektu wydatkowano:

- dla zadania pierwszego - 36 900,0 zł na przygotowanie projektu, w tym: wykonanie wstępnych analiz i koncepcji, opracowanie Studium Wykonalności oraz Programu funkcjonalno – użytkowego (koszty niekwalifikowalne);
- dla zadania drugiego²⁷ - 67 650,0 zł na opracowanie dokumentacji projektowej (z czego 55 000,0 zł stanowiły koszty kwalifikowalne) oraz 1 722 000,0 zł na roboty budowlane (z czego 1 400 000,0 zł stanowiły koszty kwalifikowalne)²⁸;
- dla zadania trzeciego²⁹ - 242 113,20 zł na opracowanie dokumentacji projektowej (z czego 196 840,0 zł stanowiły koszty kwalifikowane) oraz 5 810 716,80 zł na roboty budowlane (z czego 4 724 160,0 zł stanowiły koszty kwalifikowalne);
- dla zadania czwartego³⁰ - 473 992,80 zł na opracowanie dokumentacji projektowej (z czego 385 360,0 zł stanowiły koszty kwalifikowalne) oraz 11 375 827,20 zł na roboty budowlane (z czego 9 248 640,0 zł stanowiły koszty kwalifikowalne);
- dla zadania piątego - 49 200,0 zł promocja Projektu (koszty niekwalifikowalne).

(akta kontroli str. 142, 431 - 436)

Analiza dokumentacji źródłowej sporządzonej w związku z wykonaniem robót Projektu (w tym faktury, umowa, protokoły odbiorów) wykazała, że poniesione koszty kwalifikowalne dotyczyły prac związanych z wykonaniem zakresu rzeczowego Projektu.

(akta kontroli str. 449 – 458)

8. Na dzień rozpoczęcia niniejszej kontroli³¹ Veolia zakończyła realizację Projektu, co zostało potwierdzone końcowymi protokołami odbioru robót z dnia 21 września 2023 r. i 22 grudnia 2023 r.

Rozliczenie kolejnych transz dofinansowania przebiegło zgodnie z zasadami określonymi w umowie o dofinansowanie. W okresie realizacji inwestycji Spółka przekazała do WFOŚiGW 18 wniosków o płatność, do których w siedmiu przypadkach wniesiono uwagi. Dotyczyły one w szczególności: konieczności złożenia dodatkowych wyjaśnień w sprawie dokumentacji technicznej oraz dokumentów odbiorowych poszczególnych etapów inwestycji; dokonania korekt rachunkowych wynikających z oczywistych omyłek; przedłożenia protokołów końcowych dla inwestycji oraz uzupełnień w Systemie SL2014³².

²⁷ Budowa sieci ciepłej wspólnie z PWiK do magistrali miejskiej.

²⁸ W ramach drugiego zadania Spółka wykonała wykopy, fundamenty, posadowienie jednostki silnika, wykonała przyłącza oraz dokonała odtworzenia terenu.

²⁹ Budowa silnika gazowo – biogazowego do 1 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

³⁰ Budowa silników gazowych 2 x 2,2 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

³¹ 30 lipca 2024 r.

³² SL2014 (aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego) jest systemem wspierającym realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020, dalej; SL2014.

We wszystkich przypadkach Spółka terminowo dokonała odpowiednich korekt i uzupełnień w poszczególnych wnioskach o płatność. Instytucja Wdrażająca nie formułowała dodatkowych uwag i nie powstały opóźnienia w realizacji płatności, nie wystąpiło również wstrzymanie płatności i/lub konieczność zwrotu nienależnie pobranych środków finansowych.

(akta kontroli str. 147 – 152, 417 – 436, 437 – 446, 447 – 448, 457 – 458)

9. W związku z zakończeniem realizacji Projektu, w dniach od 21 lutego do 6 marca 2024 r., upoważnieni pracownicy WFOŚiGW przeprowadzili kontrolę realizacji Inwestycji. Przeprowadzone czynności obejmowały m.in. porównanie dokumentów przedkładanych do WFOŚiGW z oryginałami znajdującymi się w Spółce, sposób przechowywania i archiwizacji dokumentacji związanej z Projektem, przeprowadzenie wizji w terenie potwierdzającej realizację zadań objętych Projektem, a także kontrolę stosowanego systemu księgowego dla operacji związanych z realizacją Projektu. Ponadto kontrola dotyczyła również weryfikacji środków trwałych majątku wytworzonego w ramach Projektu oraz sprawdzenie procedur związanych z zawieraniem umów dla zadań objętych Projektem. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości i/lub uchybień.

(akta kontroli str. 331 – 343)

Z uwagi na różne okresy wdrażania i przekazywania do eksploatacji poszczególnych jednostek kogeneracyjnych (co wynikało m.in. z zaburzeń eksploatacyjnych, stwierdzonych wad producenckich, zanieczyszczeń gazu ziemnego oraz zaników napięć w sieci elektroenergetycznej) w dniu 22 kwietnia 2024 r. Veolia zwróciła się do WFOŚiGW z prośbą o przesunięcie okresu weryfikacji osiągnięcia wskaźników rezultatu bezpośredniego, z końca 2024 r. (wg umowy) na 19 kwietnia 2025 r.

(akta kontroli str. 344 – 347)

10. Informując o problemach, barierach, ograniczeniach i utrudnieniach na jakie Spółka natrafiła w związku z pozyskiwaniem finansowania oraz realizacją Projektu, Zarząd wskazał, że „(...) *Jedynym mankamentem ubiegania się o dotację była przewlekłość prowadzonych postępowań co wpływało na wstrzymywanie decyzji odnośnie rozpoczęcia inwestycji.*” Wyjaśnił przy tym, że z uwagi na fakt, iż Veolia nie prowadzi działalności w zakresie wytwarzania biogazu, biometanu lub biogazu rolniczego, nie zwracano się do Prezesa URE ani do Dyrektora Generalnego KOWR o dokonanie wpisu do odpowiednich rejestrów. Jak zaznaczył, „*Veolia nie rejestrowała danych dotyczących ilości energii elektrycznej, ciepła i chłodu wytwarzanych w instalacjach OZE, gdyż zrealizowana inwestycja nie dotyczyła instalacji OZE.*”

(akta kontroli str. 326 – 329)

Uwagi i Wnioski

IV. Uwagi i Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, NIK nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 29 stycznia 2025 r.

Kontroler

Jerzy Piasecki

Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

.....